

2540.

XXXIX

16

DEO TER-OPT: TER-MAX: SECUNDANTE
ET

MAGNIFICO, NOBILISSIMO, CONSULTIS-
SIMO^q FACTORUM ORDINE IN ILLUSTRIS
SALANA CONCEDENTE

Disputationem Juridicam

1657/14

DE

INJURIIS VERBALIBUS

2 1/2

SUB PRÆSIDIO

VIRI

NOBILISSIMI, AMPLISSIMI, CONSUL-
TISSIMI, ET EXCELLENTISSIMI

DN. GEORGII ADAMI Strubeni
JCTI ET ANTECESSORIS IN HAC ACA-
DEMIA CELEBERRIMI, CONSILIARII SAX: DI-
CASTERII PROVINC: SCABINATUS^q; ASSESSO-
RIS GRAVISSIMI, & p. t. FAC: JUR: DECANI, PATRONI
AC PRÆCEPTORIS SUI ÆTATEM
COLENDI

PUBLICÆ DISQUISITIONI SUBMITTIT

ad d. Septemb.

H. Lq; C.

Johann Georg Gastell Franckenbergâ Misn:
Autor & Resp.

J E N Æ,

Typis SAMUELIS KREBSII,
ANNO M DC LVII.

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI PRINCIPIS
AC DOMINI
DN. JOHANNIS GEORGII II.
ELECTORIS SAXONIÆ &c.

Domini mei Clementissimi

Camerario

In Protosynedrio Ecclesiastico

Præsidi

Et

Illustrissimæ ac Celsissimæ Elector. Sax. viduæ &c.

Domine meæ Clementissimæ

Consiliario Intimo & aulæ

Præsecto Gravissimo

V I R O

Generoso ac Magnifico

DNO. HAUBOLD à Miltitz
in Scharffenbergk.

ut &

V I R O

Amplissimo & Consultissimo

DN. PHILIPPO Büttner

Illustrissimæ ac Celsissimæ Elector: Sax: Viduæ &c.

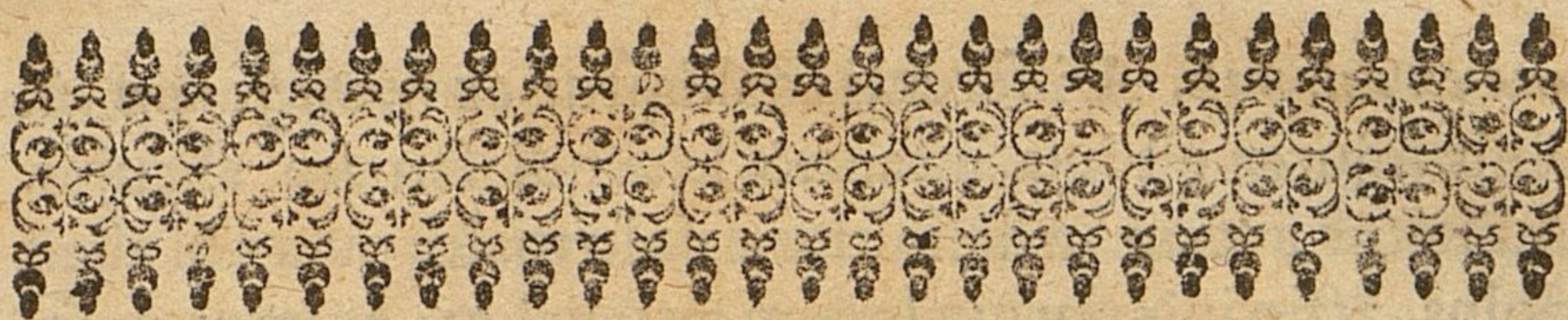
Domine meæ Clementissimæ

Redituum & Camera Præsecto, ejusdemque Secretario
Intimo.

Dominis, Patronis, ac Evergetis meis
Optimis, maximis

Exercitium hoc Academicum sacrum esse
volo

Autor & Resp.

CUM DEO!

Thef. 1.

Injuriæ vox ex eo dicta est quod non jure fiat, unde in *l. 1. ff. de Injuriis & fam: libell:* Iniquitas & injustitia Judicis, quando Judex injustam fert sententiam, injuria appellatur. Item damnum culpâ datum, prout sumitur in *ff. ad L. Aquiliam* & præsertim in *l. 3. si servus*, ubi expressè ponitur, quod non sufficiat occisum esse, sed injuriâ id factum esse oporteat, injuriæ nomine venit *l. cit. ff. b. tit.* Et hæc ratione sumitur latè. Strictè verò quando sumitur denotat contumeliam, à contemnendo dictam, *l. cit.* quæ infertur vel corpori, & in *l. cit.* injuria realis audit, de quâ nobis sermo jam non est, vel famæ alicujus, & §. 1. *f. b. t.* vel verbis vel scriptis, in *l. verò cit.* quæ vocabulo verbis tanquam generaliori utitur, verbis committi dicitur. Quâ de causâ injuriam hanc nostram quæ verbis committitur, vel verbis dictis seu vivis, quam citatus §. in *Inst.* injuriam quæ verbis editur nominat, vel verbis scriptis seu mortuis, ut loqui solent, quam §. ille injuriam quæ scriptis editur insignit, committi dicimus.

Thef. 2.

Injuria igitur hæc, quam nos cum *Gailio 2. Observ. 104. Brederodio Anal. Inst. b. tit. ex l. cit. cumq; aliis Jctis* generaliter verbalem appellamus est Maleficium, quo aliquis ex dolo malo bonam famam alicujus vel literis vel verbis lædit. Ipsum genus est ex §. 1. *f. de Oblig.*

A 2

quæ

qua ex del. nasc. Differentia colligitur ex *textu f. jam cit.* Finis injuriæ est ipsa intentio lædendi famam alicujus. Adjicitur autem in definitione dolo malo, quia ubi abest dolus, actio injuriarum locum non habet; animus enim & intentio injuriantis semper attendenda est *l. 3. C. de Off. Rect. prov.* Unde non malè illud etiam in quibusdam præsertim sequentibus casibus procedit.

1. Quando injurians id ex maximâ ebrietate facit, quæ tamen tanta debet esse, ut nec pedes nec manus suo munere fungantur, uti vult *Nobilissimus Dn. Habn ad Wesemb. de Injur. n. 4.* & in tali casu, dicit ulterius, planè excusatur siue injuriæ sint graviores siue leviores, præsertim quando non est ebriosus sed saltem absque proposito inebriatus est. Tunc enim ebrietas excludit omnem consensum & voluntatem, malefica verò voluntas & propositum delinquentis distinguit. *l. 53. ff. de furtis.*

2. Quando quis in ipso nimio & ex justis causis orto iræ motu aliquem injuriâ afficit, quod probatur per consequentiam *ex l. 4. C. ad L. Jul. de Adult.*: quæ dicit, quod maritus, qui virum cum Uxore sua in adulterio deprehensum præ nimio dolore interficit, non statim homicidii poenâ ordinariâ *ex l. Corn. de sicar.* teneatur. Nunc verò, si ille qui ex justo iræ fervore hominem occidit poenâ ordinariâ non afficitur, multò magis ille, qui injurias saltem ex ejusmodi commotione effundit excusandus erit. Notandum tamen, quod prædictorum nullum abesse debeat. sc. 1. Justa irascendi causa, alias enim non erit excusandus, quod probatur *per l. si non convicii C. de Injur.* ubi dicitur, quod si ex inconsulto iracundiæ calore alicui convicium homicidii objeceris, cumque annus ex eo die excesserit injuriarum conveniri non poteris, ex quibus colligitur (1.) quod detur actio scilicet
adhuc

adhuc intra anni spacium, quia aliàs lex esset frustranea,
si planè non daretur. (2.) Quod, ut detur, adesse debeat
inconsultus iræ calor, quæ verba excludunt justam ira-
scendi causam, quia aliàs, si daretur actio sive talis calor
inconsultò sive præcedente justa causa ortus fuerit, non
opus fuisset ut Imperator verbum *inconsulto* apposuisset.
2. Ipse actus iræ adhuc durans, quia aliàs animo doloso
id factum esse præsumitur.

Thef. 3.

Patitur autem aliquis injuriam vel immediatè per
semetipsum & in propria persona, veluti quando aliquis
injuriam afficitur nullâ intercedente aliâ personâ quæ pa-
titur injuriam. Vel mediatè intercedente tali personâ,
quæ patitur, quâ mediante deinde ipsi facta esse dicitur.
Veluti quando injuriam patitur 1. Maritus per uxorem,
unde etiam ipsi datur actio contra injuriantem. *l. 1. §. 3.
ff. h. tit.* Quod etiam ad sponsam extendi potest, quæ-
cunque enim injuria sponsæ fit spectat ad sponsi contu-
meliam *l. 15. §. 24. ff. h. tit.* 2. Dominus per servum,
quod tamen, ut domino exinde detur actio, ita apud
nos, inter quos nulla dantur mancipia, procedit, si sc.
talis persona in contumeliam Domini injuriosè tractata
fuerit, quod ibi præsertim præsumitur factum esse, si ta-
lis persona eo tempore negocia Domini gesserit. *Schneidw. Inst. h. t. §. servis & cum eo Schulzius in Synops. Inst.
tit. h. hoc tit.* Idem etiam obtinet *per text. in LandR. libr.
2. art. 34.* ubi disponitur ut inferens injuriam famulo
alterius, tam domino quam servo teneatur; nisi suo ju-
ramento confirmet se in Domini contumeliam id non
fecisse: tunc enim soli famulo tenetur. *Imò Schneidw. l.
cit. §. quod si ususfructus n. 4. Schulz. loc. cit. & Wesemb.
in parat. h. tit. n. 6.* etiam in specialibus casibus illud ad
A 3 vasallum

vasallum & deinde etiam ad subditum extendunt, cum
sc: constat injuriantem aliàs non fecisse, nisi injuriatus
fuisset subditus vel vasallus istius domini. *Wesembecium*
quidem illud ulterius extendere, videtur, quando dicit,
quod, si subditus ita injuriã affectus fuerit, ut dominus
ejus operã commodè uti non possit, & hãc ratione ipsi
interesse suum detrahatur, domino etiam detur actio.
Sed *Bacchovius* illum *in notis lit. n.* rectè explicat, dicit
enim, *Wesembecium* affirmare Domino dari actionem,
sed non statim dicere dari actionem injuriarum.
3. Pater per filium & filiam, quia Parens magis terre-
tur per dehonestationem liberorum quàm sui ipsius *l. 8.*
§. fin. ff. quod met. caus. gestum est. Ut tamen patri ex
inde detur actio necesse est. 1. Ut filius vel filia adhuc sit
in patriã potestate, *§. 2. J. hïc.* 2. Ut injurians sciat esse
filium familias *l. 18. §. 4. ff. de injur:* licet nesciat cujus,
quod & in Uxore procedit, cuicunque enim Patri cui-
cunque marito per filium per Uxorem vult facere in-
juriam. *per text. express. l. 18. §. ult. ff. hïc.*

Thes. 4.

Quemadmodum autem patitur aliquis injuriam,
intervenientibus aliis personis, ita etiam potest aliquis
injuriam facere mediante aliis personis, unde non
solum is tenetur, qui re ipsã facit injuriam, sed etiam
qui curavit ut injuria fieret *Wesemb. parat. b. tit. n. 5. ex §.*
11. J. hïc It Ex l. 12. pr. & §. 4. ff. hoc tit. Quia tot sunt in-
jurix quot personæ qui injuriam faciunt *l. 34. in f. ff. hoc*
tit. Imò nec filium hoc casu jussum patris perfectè excu-
sat ut non detur actio æquè contra filium ac contra pa-
trem. *in l. cit. §. 5.* Mitiolem tamen pœnam ob jussum
Patris filio decerni non negamus *cum Bacch. ad Wesemb.*
lit. b. b. tit.

Thes. 5.

Thes. 5.

Omni porro injuria verbalis est aut levis aut atrox, quod bene vel ex loco, vel personam vel ex aliis denique circumstantiis aestimandum est. §. 9. *J. hoc tit.* 1. Quidem ex loco, si injuria infertur alicui ubi est frequentia hominum vel in conspectu Judicis. 2. Ex personam, si aliquis parentes vel magistratum injuriam afficit. Unde non inepte hac quaestio moveri possit. An sc. Judex injurias in officio sibi illatas ipse punire possit? Et Affirmamus cum *Gailo 1. Obs. 39.* quem. *Nobilissimus Dn. Habn ad Wesemb. hic n. 7.* sequitur, additam tamen *ex loc. cit. Gaili* hac limitatione, nempe si injuriam est notoria. Aliud est si injuria ut privato illata, nisi forte poena nota, ita, ut Judex magis exequi, quam judicare seu sententiam ferre videatur, unde facile responderi poterit ad obj: *ex l. 10. ff. de Jurisdic:* quod nemo in propria causa possit judicare, aliud enim est sententiam ferre seu judicare, aliud est sententiam jam prolatam seu judicatum exequi. Quam de causa etiam expressè excipio (quod praecipue in territoriis Elect: Sax: procedere videtur per *Nov. Const. 42. part. 4.* Ubi ordinaria aestimatio injuriarum, quae est 30. Solidorum, sublata est, & quantitas quam aestimantur injuriam arbitrio Judicis relicta est.) Judicem propria autoritate injurias aestimare & a Reo extorquere non posse, quia illa aestimatio etiam de jure civili *l. 37. ff. h. tit. auff Richterliche Ermäßigung* fundata est, nunc vero si Judex injuriatus ipse hoc faceret in propria causa sententiam ferret, quod esset expressè contra *l. cit.* cui etiam consentit *cit. Gail. loc. cit.* Interim tamen non nego quod Judex injuriatus aestimationem illam injuriarum possit extorquere, si sc. prius facta erit moderatio a superiori Judice.

Possit

Possit etiam addi quod atrocitas interdum appareat ex ipsa injuriæ natura, longe enim atrocior injuria est quando aliquis vocatur sacrilegus quàm si vocaretur claudus.

Thes. 6.

In propatulo etiam est, quod injurians, licet injuriæ sint veræ & probari ab injuriante possint nihilominus injuriarum teneatur, secundum *Gailium 2. Obs. 99. Trentl. disp. 30. th. 5. lit. g.* & alios plures, præsertim si de dolo constat, animus enim & intentio injuriantis attendenda est *l. 3. C. de offic. Rect. provinc.* Unde si vel Reip. interest ut manifestetur crimen (addita tamen hac cautela, ut sc. dolus etiam absit, aliàs nihilominus conveniri poterit injurians *Mynsing. Cent. 4. Obs. 4. Trentl. loc. cit. Suthold. dissert. 16. §. 58. Nobilissimus, Amplissimus, & Excellentissimus Dn. D. Struvius Præceptor meus omni observantia cultu prosequendus in Exercit. suis Exerc. 30. thes. 20. Bacchov. ad Wesemb. hic n. 9.* qui etiam Exemplum adducit injuriantis qui componit pasquillum & accusat aliquem alicujus delicti, quod 1. verum 2. Ejus propalatio Reipubl. utilis est, illum sc. nihilominus teneri, quia dolus attenditur.) Vel si ad sui defensionem id fecerit, non tenebitur. E.g. Cum quis excipit contra testem infamem, vel contra Judicem suspectum, si in legitima defensione modum non excedit injuriarum, non tenetur, nisi animus injuriandi ab adversario probetur. *Wesemb. loc. cit. n. 9. Nobilissimus Dn. Carpz. def. for. part. 4. Const. 42. def. 7. & 8.*

Imò si in aliis etiam casibus præsumptio quædam pro Reo adest illum non doloso animo fecisse, præsumptiones enim cujusque animum dolosum & non dolosum declarare possunt *l. 16. §. 2. ff. de pænis*, sæpius reo juramentum
purga-

purgationis imponi potest, cum innocentia ista tantum in animo consistat: ideo per animum erit explicanda, quod omnino optimè juramento fieri potest, notante *Nob. Dn. Carpz. loc. cit. def. 9. n. 3. & seqq. Gail. 2. Obs. 106. it. Obs. 48. n. 24.*

Thes. 7.

Dictum est in antecedente thesi, quod excipiens contra testem infamen non injuriarum teneatur, nunc adhuc scrupulus adest, an scilicet ille qui excipit contra testem tanquam infamem, qui tamen talis non est, injuriarum conveniri possit? Et cum *Gail. 2. Obs. 101. n. 6. it. 7.* cumque aliis affirmativam amplectendam esse dicimus, *ex l. 1. C. de Advoc. divers. Judicio.* Præsertim si aliqua adest præsumptio contra excipientem, illum dolo fecisse, quod maximè fieri videtur, si excipiens id ipse ex cogitavit, neque habet ex rumore publico, neque autorem à quo audivit potest adducere, tali enim ratione (cum scilicet autorem à quo audivit potest adducere) contra excipientem, licet ejusmodi exceptio per se non constet, injuriarum agi non posse arbitramur, quia tantum ad sui defensionem & jus suum prosequendum rursus profert quod ab aliis audivit, unde & omnis dolus abesse præsumitur, sine quo injuriarum nemo tenetur. Quanquam aliàs constat injuriantem nihil juvare licet ab aliis audiverit injurias. *Nobilissimus Dn. Carpz. part. 4. Const. 42. def. 5. & Schneidew. hic §. injuria n. 6. Wehrmann haben hilffe nichts/ si scilicet illegitimo modo sive cum dolo propalatum fuerit. Neque obstat l. 12. §. 3. ff. de liberali causa.* Quia 1. Non credulitas sed propalandi dolus attenditur, & 2. Si injurias, quas veras esse certò constat cum dolo divulgare licitum non est, quod patet ex *preced. thes.* multo minus illas, quas veras esse nondum certum est cum dolo propalare permissum erit.

B

Thes. 8.

Thes. 8.

Cum autem in præcedentibus dolum requiramus, meritò aliquis interroget, quid sit respondendum si de eo dubitetur, Actore forte affirmante reo verò negante dolum? Et Respondemus secundum *DD. comm. cum Antonio Matthæi de crimin. tit. de injur. n. 9. Treutl. disp. 30. thes. 5. lit. b. & aliis.* Quod ea, quæ suâ natura, probrosa sunt, cum alicui obijciuntur, in casu dubio, injuriandi animo facta esse præsumantur; onusque probandi incumbat reo, quæ sententia firmatur per *l. si non convicii C. de Injur.* ubi cum Victorinus assereret se non animo conviciandi homicidium adversario objecisse, Imperatores eum ita absolvendum esse censuerunt, si fidem Judici fecisset, quàm verò probationem nihil adjuvat protestatio illa vulgata, E. g. Salvo honore tuo latro es &c. dicunt enim *DD.* protestationem factò dictove contrariam nihil operari sed inutilem esse, de quibus vide latè *Gail. 2. Observ. 101. Bacchov. ad Wesembec. hic lit. q.*

Thes. 9.

Quia non immeritò inter atrociores injurias referri potest hæc, quando sc. gloriatur aliquis se rem habuisse cum foemina quâdam, nec tamen ejus rei fidem facere potest, igitur operæ precium existimamus paucula quâdam de tali casu disserere. Sciendum itaque quod de jure communi talis inanis jactator ex arbitrio Judicis pro delicti & circumstantiarum qualitate puniendus sit, secundum *Schultz. in Syn. Inst. h. t. lit. b.* Quam sententiam etiam confirmavit *Serenissimus ac Potentissimus Elector Augustus B. M. in Nov. Const. part. 4. Const. 45.* cui etiam addit, quod ultra hanc pœnam arbitratiam, quæ vel incarcerationio, vel relegatio interdum

dum cum fustigatione conjuncta, prout meminit *Dn. Carpz.* pronunciatum fuisse dict. const. def. 2. & ad palinodiam teneatur talis diffamator, per verba expressa *d. const.* So ordnen und setzen wir / daß ein solcher Verbrecher nebenst den Wiederruff / so er dem Parth thun sol / mit willkührlicher Straff *zc.* nach Gelegenheit der Umstände belegt und bestrafft werden soll. Hanc verò sententiam etiam vice versà procedere non iniquum putamus cum *Dn. Carpz. d. Const. def. 3.* quando sc. mulier adversus virum ejusmodi diffamationem profert, ob rationis identitatem.

Aliter 1. sentiendum, si diffamator illud perfectè probare poterit, cum supra dicta pœna locum non habeat, quia expressè dicit hæc constitutio nostra. Und können doch derowegen keine gewisse Nachricht thun. Nihilominus tamen pro circumstantiarum qualitate (si non ideò propalavit concubitum, ut illam foeminam, eò facilius possit in uxorem ducere, quia aliàs forsitan non permitterent parentes vel consanguinei, sed tantum ut isti foeminæ maculam faceret) injuriarum teneatur talis diffamator, licet probet concubitum; Ex ratione *Thef. 6.* quia non tam veritas injuriæ quàm absentia doli excusat.

Si verò 2. adest conjecturata probatio *Dn. Carpz.* sentit *loc. cit.* palinodiam commutandam esse in deprecationem, quia difficile certè est talem concubitum, testibus probare. Imò hæc nostra constitutio fermè in hanc partem inclinât, quando dicit: Neque ullam ejus rei fidem facere possunt, ubi verba **NEQUE ULLAM** procul dubio excludunt conjecturatam probationem, quâ diffamator aliqualem fidem facere potest. Pro quâ

sententiâ etiam pronunciatum meminit *cit. Dn. Carpz.*
p. 4. const. 45. def. 5.

Thes. 10.

Missâ hâc thesi antequam ad ipsam injuriarum
actionem perveniatur, quæstionem illam, an in actione
injuriarum ex parte rei conventi admittatur procura-
tor? paululum considerabimus. In primâ verò statim
fronte distinguendum est inter actionem injuriarum
criminales & civilem, in actione injuriarum civili se-
cundum *Emer: à Rosbach in praxi Civ. tit. 19. n. 11.* &
alios plures ex parte rei procuratorem intervenire posse
nemo forsitan erit qui neget. An verò illud etiam in
criminali injuriarum actione procedere possit, dubitare
quis possit. Nos cum *Gail: de pac. publ. lib. 1. tit. 20. n. 1.*
Dn. Carpz. d. Const. def. 3. n. 6. Wesemb. hic n. 5. & in
supplem. ad Schneidew. §. in summa n. 12. lit. g. hoc tit. di-
cimus, quod, ubi injuria pœnam corporalem afflictivi-
vam meretur, non admittatur, ne aliàs sententiâ esset
frustranea, quia contra procuratorem non posset exe-
qui, qui innocens est, neque contra reum, qui absens
est, & vix rediturus ut fustigationem vel etiam gravio-
rem pœnam patiatur. Intelligenda tamen hæc sunt,
i. De Reo absente non incarcerato, quia cessat ratio
prædictæ negationis: sententiâ enim hâc ratione non
erit frustranea. Et licet quis dicat ex *l. 46. §. 2. It. l. 3. pr.*
ff. de Procur.: quod sententiâ feratur contra procurato-
rem, igitur ejus executio non possit fieri in principalem
procuratoris. Non tamen sequitur, quia sententiâ
salthim physicè contra procuratorem fertur non mora-
liter & virtualiter (*l. furti 6. §. 2. ff. de his qui notantur*
infam.) sed eâ ratione contra mandatorem directâ est,
quod etiam patet ex ipsa mandati procuratorii, quam
tradunt

543
tradunt *Term. proc. Jur. scripti cap. 44 Emer. à Rosbach*
loc. cit. tit. 20. n. 54. formulâ, in verbis gerede und vers
spreche auch bey meiner Treuen und Glauben solches alles
stätt/fest und unverbrüchlich auch den obbenanten meinen
Anwald des Rechten allerdings Schadloß zuhalten / und
sonderlich des Lastes / so man nennet zu Latein de satis-
dando & iudicio fisti, & iudicatum solvi, entheben wie
recht und Gewohnheit ist.

2. De Reo, qui est persona non illustris, quia Il-
lustres personæ causam injuriarum criminalem per pro-
curatorem suscipere possunt, secundum *Gail. de pac. publ.*
ltbr. 1. tit. 10. n. 12. Dn. Hahn ad Wesemb. b. tit. n. 16. Ex l.
fin. C. de Injur. It. §. 10. J. hoc tit.

3. De Reo absente qui effudit injuriam quæ mere-
tur pœnam corporis afflictivam, aliàs enim si saltim
relegationem meretur procul dubio procurator inter-
venire poterit, licet dissentiat *Bacch. ad Wesemb. lit. cc.*
Quia hoc casu nihil impedit absentia rei, quo minus
sententia exequi possit, consensit enim in ipso mandato
Procuratoris se rati habiturum quicquid agente procura-
tore iudicatur fuit: poterit igitur non incommodè absens
relegari cum volenti non fiat injuria.

Thef. II.

Ex omni autem injuria verbali præsertim dicta
potest agi vel civiliter vel criminaliter. Civiliter qui-
dem quando agitur vel ad æstimationem injuriarum
vel ad palinodiam. Ad æstimationem agitur quando
in libello injuriæ æstimantur & injuriatus illam quanti-
tatem, quæ ratione circumstantiarum prout ipsa injuria
vel crescit vel minuitur *l. 15. §. 28. ff. b. tit. It. §. 7. I. b.*
tit. sibi applicari petit, salvâ tamen moderatione Judicis
l. 37. ff. b. tit. §. 7. I. b. tit. Jam verò quæstio quadam

B 3

moveri

moveri possit, de formulâ petendi æstimationem. An
sc. injuriatus debeat sese referre ad damnum, ut dicat,
se maluisse 100. flor. de bonis suis perdere, quàm ejus-
modi injuriam pati, an verò ad lucrum, ut dicat se nolle
accipere 100. & ejusmodi injuriam pati? Et respondet
Job. Schneidew. I. h. tit. §. 7. n. 6. & cum eo Ant. Matthæi
loc. cit. cap. 3. n. 3. Indifferenter procedere sive ad da-
mnum sive ad lucrum fiat relatio, imò de rigore juris
etiam libellum, in quo simpliciter Actor injurias æsti-
mat (dicendo se passum esse talem injuriam, quam tan-
ti æstimet, petendo reum in istam quantitatem adhibi-
tâ moderatione Judicis condemnari) absque ullâ lucri
vel damni facta mentione procedere dicit uterque:
Notandum etiam quod de Jure communi actor istam
æstimationem interposito juramento confirmare debeat,
quæritur igitur an illud juramentum sequi debeat mode-
rationem Judicis an verò præcedere? Et dicimus cum
Ant. Matthæi loc. cit. n. 4. cum Gail. 2. obs. 102. n. 9. &
seqq. & Dn. Hahn loc. cit. n. 14. quod juramentum sequi
debeat moderationem Judicis ex *l. si quando C. unde vi.*
Ubi Imperator Zeno rescripsit, taxatione à Judice factâ
æstimationem juramento manifestari debere, nec licere
actori ultra taxationem à Judice factam jurare. Et hæc
de Jure Comm. Secus de Jure Sax. eo siquidem jure
certa quantitas expressa & statuta est per text. in *Land R.*
lib. 3. Art. 45. vers. Denen Schöpffenbaaren Leuten
giebt man dreyßig Schilling zur Busse / & rursus ante
med. vers. denen Bauerghilden und denen die da Pflegs
hafften heissen &c. denen gibt man 15. Schilling zur Busse.
& per consequens juramento non opus erit. De jure
tamen Electorali novo hæc expressa æstimatio sublata
est per *Const. part. 4. vers. Als wollen wir demnach die*
Dey

Verordnung und Satzung des Sächsischen Rechts in
injuriis Sachen aufgehoben abrogiret und abgethan
haben &c. Per conseq: igitur hæc æstimatio modera-
tionis Judicis quoque relinquenda erit.

Thes. 12.

Ad palinodiam quando agitur quod agatur civi-
liter nemo forte negabit, plurimi siquidem Jcti eam
ipsam sententiam amplectuntur, inter quos est *Wesemb.*
loc. cit. n. 18. Bacch. ad eundem lit. g. Dn. Carpz. part. 4.
const. 42. def. 2. Mynsing: cent. 2. obs. 98. Treutl. Disp. 30.
thes. ult. lit. a. Et alii plures. Neque procedit objectio,
quam habet Gailius 1. Obs. 65. Marantæ assentiens, quod
sc. infamet interdum recantatorem: Respondetur enim
cum *Mynsing. loc. cit.* quod non sequatur ideò esse
criminales quia interdum infamat, siquidem & actio-
nes civiles interdum præsertim ex contractu sunt famo-
sæ, nec tamen propterea criminales, imò de jure Saxon:
nulla actio dicitur criminalis nisi quæ ad pœnam cor-
poris (*auff Haut und Haar*) dirigitur. Obstat etiam,
quod, si criminalis esset, non possit cumulari cum actio-
ne injuriarum criminali, quâ agitur ad pœnam, quam
Judex, si pecuniaria, fisco applicat, vel si corporalis cor-
pori delinquentis infert, duas enim actiones crimina-
les ex uno delicto dari posse contra injuriantem quis
probabit? Notandum tamen, quod hoc loco per actio-
nem civilem, non intelligamus talem, quæ in jure no-
stro Civili Justin: fundata est, sed talem, quæ non est
criminalis

Superest adhuc quæstio illa trita & sæpius apud
Jctos controversa: An sc: injuriatus possit simul agere
ad palinodiam & æstimationem injuriarum an verò non?
Quidam negant, quidam affirmant. A parte quidem
negan-

negantium hæc inter alia proferunt argumenta 1. Quia bona fides non patitur, ut bis idem exigatur *l. 57. ff. de R. J.* Nunc verò qui agit ad palinodiam & æstimationem injuriarum, idem est ac si peteret equi ablati restitutionem & ejus æstimationem simul. 2. Quia de hæc cumulatione in lege nihil cavetur. Et quæ sunt alia, quæ brevitatis gratiâ apponere non lubet. A parte verò negantium hæc sunt 1. Quia de Jure Sax. absurdum haud habetur reum simul ad pœnam Judici & mulctam parti offensæ exsolvendam ac insuper ad restitutionem rei ablatae condemnari *Zobel. in art. 16. lib. 2. Land R.* 2. Quia cumulatio actionis injuriarum cum actione ex *L. Aquilia*, prohibita non est. *l. qui servum in pr. ff. de oblig. & action.* Et quæ sunt alia, quæ L. B. hinc inde potest colligere. Sed quia non solum inter hodiernos magni nominis Jctos verum etiam inter totas Facultates Juridicas, Curias provinciales & Scabinatus ingens pugna est, meæ tenuitatis non erit uni parti assentire & alteram rejicere, & proinde hanc controversiam meam facere nolo. Sciendum tamen quod hodie in Provinciis ubi jus Electorale Sax: observatur per singulare rescriptum *Serenissimi ac Potentissimi Principis ac Dn. Dn. Job. Georgii Primi B. M. Ducis Sax. Julia, Clivia ac Montium, Sacri Rom. Imperii Archimarschalli & Electoris & c. de Anno 1637. mens. Aug.* Actori simpliciter denegata sit cumulatio ista actionis ad æstimationem & palinodiam.

Thes. 13.

Criminaliter agitur verò, quando pœna arbitrio Judicis relinquitur, qui pro delicti qualitate pœnam illam vel, si pecuniaria, fisco applicat, vel, si corporalis, corpori infert, vel etiam in incarcerationem commutat. Hanc verò corporalem pœnam Judicem usque
ad

ad mortem extendere posse testatur *Dn. Carpz. part. 4. Const. 44. def. 1.* quæ tamen à Judice facile mitigari solet. *Idem loc cit. def. 2.* Quæstio verò moveri possit, an injuriatus simul ad palinodiam & sic civiliter, & ad pœnam arbitrariam & sic criminaliter agere possit? Et omninò affirmamus cum *Dno. Carpz. p. 4. c. 42. def. 2. Dn. Habn ad Wesemb. b. tit. n. 18. in m.* & aliis *Jctis*, quod etiam de jure *Nov. Elect. loc. cit.* procedit per verba expressa. Darüber aber und darneben soll auch solcher muthwilliger Schänder und injuriant willkührlich mit einer hohen Gelds buß mit Gefängniß / oder mit zeitlicher Verweisung bestrafft / oder auch nach Gelegenheit der Person / Zeit oder Orter und anderer Umstände mit Staupenschlägen des Landes ewig verwiesen werden.

Thes. 14.

Dictum autem est supra in *thesi. ii.* quod ex omni injuria verbali præsertim dicta possit agi vel civiliter vel criminaliter, quia non ex omni pasquillo potest agi saltem ad palinodiam & sic civiliter tantum; sapissimè enim graviolem pœnam ejusmodi injuria meretur, præsertim quando majus delictum objicitur, quam ut reus palinodià defungi possit. *Annotante Anton. Matthæi de crim. bñe cap. 4. n. 2.*

Thes. 15.

Datur etiam injuriato contra injuriantem actio ex *L. diffamari C. de ingenuis manumissis*, quæ eò tendit, ut diffamanti ad agendum & probandum injurias certus præfigatur terminus, aut, si non agat, imponatur silentium. *Contardus ad d. l. cap. 5. n. 3.* Hæc verò actio in uno libello cum injuriarum actione cumulari haud potest, siquidem 1. Quando agitur ex *L. diffamari*, petitur, ut injurianti vices actoris demandentur ad probandas injurias, quando verò injuriarum agitur tunc

C

in-

injuriatus est actor, & hâc ratione in uno libello inju-
rians & injuriatus quisque reus & actor simul fieret. 2.
Si injurians & injuriatus diversos haberent Judices com-
petentes metuenda esse commixtio Judiciorum, cum
in actione injuriarum injuriatus sequi debeat forum
injuriantis, quando verò injuriatus actione *l. diffamari*
cogitur ut agat, sequi debet forum injuriati.

Thef. 16.

Expositâ injuriarum actione paucis confide-
randum venit aliud remedium. Et moribus quidem,
introducâta est Retorsio, quod in favorem injuriati fa-
ctum esse videtur, quia eâ ratione actio injuriarum, *Dn.*
Carpz. p. 4. c. 46. d. 10. & sic maximi sæpe sumptus effugi
possunt, quibus multos ad incitas redactos esse cotidiana
testatur experientia. Fit autem retorsio vel quando inju-
rians mendacii arguitur, quod sæpissimè fieri solet, si præ-
sens à præsentî injuriâ afficitur (utrum autem addi possit
du leuchst es als ein Schelm hinc inde apud Auctores
videre licet) vel quando quis injurias sibi illatas injurian-
ti rursus obtrudit dicens, quod injuriantem tam diu. E.
g. ut furem, æstimet donec probet se (injuriatum) fur-
tum perpetrasse, (hoc plerumq; accidit mediante scriptu-
râ, cum sc. absens injuriâ affectus fuerit) Et quæ sunt alia
requisita, quæ videri possunt apud *Volkmannum in Nota-*
riat Buch, ubi de retorsionibus agit & retorquendi formu-
lam apponit. An verò contra paquillum, præsertim cum
Autor incertus est, locum habeat retorsio, vix affirmare
ausim, cum retorsio contra certam personam in indivi-
duo directa esse debeat, annotante *Dn. Carpz. p. 4. c. 44. d. 5.*

Thef. 17.

Restat demum ut breviter explicetur, quemadmo-
dum tollatur actio injuriarum verbalium. Tollitur au-
tem variis modis 1. Præscriptione *l. 5. C. de Injur.* &
quidem

Quidem spacio anni utilis, qui currere incipit à scienti à injuriati secundum *Gail. 2. obs. 105. Dn. Carpz. p. 4. c. 46. d. 2. Dn. Hahn ad Wesemb. hoc tit. n. 13. & alios.* Quia t. ubi Prætor de præscriptione loquitur tempus utile intelligit *Dn. Hahn. loc. cit. 2.* Præscriptio ideò introducta est ut negligentia agendi puniatur, nunc verò in nesciente injurias sibi esse illatas non potest esse negligentia agendi, unde & præscriptio hoc loco locum habere non potest, quod etiam comprobavit *Serenissimus Elector Sax. Augustus in Novellis suis p. 4. Const. 46. per verba.* Daß die Verjährung von der Zeit an / als der injuriatus solche injurien erfahren und zu wissen bekommen hat / gerechnet und zu lauffen angefangen werde. Distinguit tamen & excludit expressè hæc nostra, constitut: pasquillum, cujus actionem dicit esse perpetuam, quod & facere videtur *l. unica C. de fam. lib.* quia jus Civ. hoc loco dicitur pœnam, actiones verò ex jure Civ. provenientes sunt perpetuæ. Nuda autem ignorantie allegatio non sufficit, sed injuriatus si eam aliter probare non poterit, jurare debet, uti vult *Dn. Hahn loc. cit. Schultz. loc. cit. lit. i. & Gail. 2. obs. 105.* Qui etiam ita in *Cam. Imp.* pronunciatum meminit.

2. Remissione, vel expressâ vel tacitâ seu præsumptâ. Expressâ quidem vel gratis, quando injuriatus injurianti dicit, remitto tibi injurias mihi illatas, vel interveniente transactione. *l. non solum §. 1. vers. proinde & l. 17. §. 6. ff. h. tit.* Tacitâ verò seu præsumptâ mediante dissimulatione & actionibus familiaribus, quando injuriatus proprio motu cum injuriante bibit, edit, aut aliis modis cum eo familiariter vivit. *§. ult. f. h. tit. l. non solum §. injur. ff. h. tit.*

3. Morte, cum injuriantis tum injuriati *§. 1. f. de perp. & temp. act. l. 15. §. 14. ff. h. tit.* ante tamen litem contestatam *l. 13. pr. ff. Eod.*

SOLI DEO GLORIA.

4085
Qua reprimant poenâ stolidæ convitia lingue
leges, ex juris sedulus arte refers.

Pergito virtuti studiisq; incumbere: famam
non laedet figens spicula dente nigro.

Ita εὐφραμί, & felices in scientiâ juris
progressus precatur

Præstantis. Dn. Respondenti amico
suo dilecto

PRÆSES.

IN verbis justî quæ sit violatio monstras
Gasteli, Juris, perge, Magister eris.

*Paucis hisce Eximio Dn. Respondenti Amico &
consalino suo per dilecto de egregio hoc speci-
mine ἐκ τῆ παραρτήμαα gratul.*

*Erhardus VVeigelius M. Mathem. Prof. P.
Alumn. Inspector.*

Conciliat mentes, & amico foedere jungit,
In blandas quotiens se laxat lingua loquelas.
Illa eadem tetro quando inflammata veneno est,
Gutturæq; eructat malè sano injuria verba,
Exsurgunt rixæ, ac trepido stant cuncta tumultu.
Ac ni continuo medicas adhibere pararet
Judex rite manus, diro discordia telo
Sæviat, & turpi pessumdet cuncta ruina.
Hos linguæ infaustos sonitus ut sopiat alma
Justitia, & qualis convicia poena sequatur
Dum doctè tradis, Gasteli, in fausta resolvit
Omina gratantum se lingua, ac præmia quondam
Pro tam laudatis ausis ingentia spondet.

L. M. Q.

scribeb.

Samuel Pufendorffer / Philos. Mag.

F I N I S.

ULB Halle 3
005 125 669

2017

570.

XXXIX

16

DEO TER-OPT: TER-MAX: SECUNDANTE
ET
MAGNIFICO, NOBILISSIMO, CONSULTIS-
SIMO JCTORUM ORDINE IN ILLUSTRIS
SALANA CONCEDENTE
Disputationem Juridicam

1657/14

DE
INJURIIS
VERBALIBUS

SUB PRÆSIDIO
VIRI

NOBILISSIMI, AMPLISSIMI, CONSUL-
TISSIMI, ET EXCELLENTISSIMI
DN. GEORGII ADAMI Strubeni
JCTI ET ANTECESSORIS IN HAC ACA-
DEMIA CELEBERRIMI, CONSILIARII SAX: DI-
CASTERII PROVINC: SCABINATUS q; ASSESSO-
RIS GRAVISSIMI, & p. t. FAC: JUR: DECANI, PATRONI
AC PRÆCEPTORIS SUI ÆTATEM
COLENDI

PUBLICÆ DISQUISITIONI SUBMITTIT

ad d. Septemb.
H. Lq; C.

Johann Georg Gastell Franckenbergâ Misn:
Autor & Resp.

J E N Æ,
Typis SAMUELIS KREBSII,
ANNO M DC LVII.